

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szerda 1908. november 18.

242. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Via dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy óra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.



HIRDETÉSEKET
kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos postit sorja 40 fillér.

Kereskedelmi forgalmunk Amerikával.

Az amerikai Egyesült-Államok, e hó 3-án Taft William Howard, volt hadügyminiszter személyében megválasztották elnöküket, illetve a népszavazás eredménye e jelszavaknak biztosította az elnökké való megválasztását. Jelentékeny dátum ennél fogva november 3-a az Egyesült-Államok gazdasági tevékenységére nézve, mely több, mint egy év óta állandó válsággal küzd.

E naptól kezdve azonban az Egyesült-Államok a gazdasági fellendülés újabb korszakába léphet, megindul a munka, az alkotás minden vonalon: a gyárak újból felveszik a teljes üzemet, új vasutvonalak építtetnek ki és a hosszú idő óta pangó külkereskedelem ismét fellendül.

Európa iparúzó és kereskedő országai igen sokat várnak a küszöbön álló fellendüléstől, mert hiszen tudott dolog, hogy főleg Anglia és Németország vas- és textiliparának nagymérvű hanyatlását elsősorban az amerikai bevétel jelentékeny csökkenése okozta. De fellendülést várnak az amerikai helyzet megváltozásától más országok is; így Ausztra vászonipara, Olaszország és Franciaország selyemipara, Páris konfekcióipara, stb.

Ami azonban Magyarországot illeti, mi az amerikai fellendüléstől nagyon keveset, úgy szólván semmit sem várhatunk. Abban az óriási kereskedelmi forgalomban, mely az amerikai Egyesült-Államok és a világ számos más országai között kifejlődött és amelyet a horribilis amerikai védvámok is csak kevéssé csökkentettek, nekünk jóformán semmi részünk, Amerikából való behozatalunk is csekély, kivételünk pedig majdnem a zéróval egyenlő. Rengeteg pénzt költ el az ország az Amerikában felállított konzulátusokra, az oda kiküldött gazdasági tudósítókra, levelezőkre és „borbiztosokra” és ezek még csak annyit sem tudtak elérni, hogy a kitűnő magyar boroknak némi piacot teremtsenek.

Egyetlen számottevő magyar borkereskedő cég volt Newyorkban, az is megbukott, mert a magyar kormány inkább nagyszáju kalandorok kiküldésére költi az ország pénzét, hogy sem tényleg a magyar export szolgálatában álló cégeket támogathatná.

Pedig Magyarország óriási munkaerővel járt Amerika iparának fellenidítéséhez. Több mint egy millió lakosa az országnak vándorolt ki és dolgozik az amerikai trösztök millióinak felhalmozása érdekében, és mi még annyira sem tudunk eljutni, hogy az Egyesült-Államokkal való kereskedelmi összeköttetésünket odáig fejlesszük, ahol jóval jelentéktelenebb európai országok kereskedelme áll.

Hogy mennyire jelentéktelen az amerikai Egyesült-Államokkal való kereskedelmi forgalmunk, azt az áruforgalmi statisztika szomorúan

bizonyítja. Az 1906. évi adatokhoz nyulunk vissza, mert az 1907. és 1908. évek abnormális esziendők voltak és ez okból adataik tájékozásul nem szolgálnak.

1906-ban az amerikai Egyesült-Államokból behoztunk összesen 27.4 millió K értékű árut, a behozatal 1902-ben még csak 12 millió volt, öt év alatt tehát kétszeresre emelkedett. Fontosabb behozatali cikkek: pamut 13.5, szövőszék 5.9, gépek 2.4, foszfát 1.2 millió korona.

Ezzel szemben 1906. évi kivitelünk összértéke csak 6.5 millió K, Amerikával való kereskedelmi forgalmunk mérlege, e szerint, mint egy 21 millió koronával passzív. 1902-ben a kivitel 5.2 millió K volt, öt év alatt tehát csak 1.3 millióval emelkedett.

Lényegesebb kiviteli cikkek: magnezit 1.1, ásványvíz 0.9, nyers cukor 0.5, selyem 0.5, őrlmények 0.3, könyvek 0.3, kender és len 0.2 millió koronával, míg a borkivitel csak 62.000 K-val szerepel.

Ha most már figyelembe vesszük, hogy Németország Amerikába irányuló kivitele az 1200 milliót meghaladja, sőt Ausztria is 400 milliót meghaladó árut exportál Amerikába, és ha figyelembe vesszük, hogy kereskedelmileg jelentéktelenebb piacokra irányuló exportunk mennyivel fejlettebb például Kelet-Indiába 18.2 millió K értékű árut viszunk ki, — akkor gyámságtalanságunk hü, de igazán szomorú képe tárul elénk.

Hogy az amerikai Egyesült-Államok 80 millió fogyasztója körében számos magyar termék, sőt több iparcik is jó piacra találja, az nem szenved kétséget, csak hogy a dolog végét nem ott kell megfogni, ahol nálunk megfogják.

Nem statisztikai adatok hazaküldésében minden tevékenységünket kimerítő tudósítókra van nekünk szükségünk, hanem oly vállalkozó szellemű kereskedőkre, akik megfelelő állami támogatás mellett, nem sokat okoskodnának, hanem kiviszik áruinkat Amerika piacára.

Ezek azután fel tudnák használni a most beálló fellendülést azon célra, hogy az Amerikának liferált munkaerő ellenértékéül mi is megfelelő hasznot huzzunk azon óriási vásárló képességéből, mely Amerikában a gazdasági dagály idején csodás méretekben szokott megnyilatkozni.

Igaza van Frank ur! . . . Frank ur a horvát Starcevic-párt vezére. Mikor tavasszal Pesten járt és egy félnapot töltött Wekerlével téte a téte-ben, akkor ugyan ki akarták tenni a saját pártjából.

De azóta már meggyőzte pártfeleit arról, hogy egész együttlét alatt mindig ő maradt felül — és elnöki becsülete ezzel ismét helyreállt.

Sőt a múlt héten ő elnökölt azon a horvát nemzeti gyűlésen, mely egy bosnyák pótnannexió kimondása után horvát nemzet légiót alakított és fölesküdtött a horvát és csakis a koronás horvát királynak.

Frank ur ennek és a hazaárulásról szóló törvényeink daczára még mindig szabadon jár, sőt még szabadabban nyilatkozik. Megveregeti a magyar delegátusok vállát, amiért az annexió dolgában olyan gyönyörűen — el-elhallgattak és meg-megszavaztak mindent. Egy kicsit denunció is, mondván, hogy az ő nemzetgyűlésük és amit azon csináltak, egy spontán dinasztikus mozgalom volt. Talán — kérde Bács felé kacintva — a magyaroknak nem tetszik az, ha mi dinasztikusan mozgunk? . . . A vezéri ravaszkodást azután a naivitás követi. Csak nem veszedelmes a horvát légió? Hiszen a szerbek is bandákat szerveznek. Ugy-e bár, mindn gyerek belátja, hogy ezek ellen a bandák ellen légiók kellenek, hogyne kellenének, hiszen két hadtest csak nem elég? A naivitás még magasabb fokot is talál. Csodálkozva fölkiáltja: hát a mi eskünk csak nem bánthat senkit?

Hát hogy is bánthatna bennünket magyarokat az az ártatlan eskü, mely a horvát királynak és csakis koronás horvát királynak szól. Ilyen csekélységen csak nem háborodunk föl!

A nyilatkozat vége ismét diplomatikus. „A mi programunk — mondja a Starcevic-párt vezére — a monarchia keretein belül realizálható . . .”

Érthető a szemrehányás. Mi közünk nekünk magyaroknak ahhoz, ha Horvátország fölünk elszakadva a monarchia keretein belül marad?

Ehhez még mukkannunk sem szabad; sőt, az ilyen nemes igyekezetet támogatnunk muszáj, — amint a Wekerle-Rauch-féle kormányzat tényei mutatják. Ez a Frank mindenetre nagyon tehetséges ember. Wekerlénél is jól használta fel az idejét.

UJDONSÁGOK.

— **Még egy városatya lemondása.** Adamich Lajos, a városi képviselőtestület tagja, kinek atyjáról a városi színház teikének nagylelkű adományozójáról nevezték el az Adamich-teret, tegnap levelet intézett a polgármesterhez, melyben értesíti, hogy lemond képviselőtestületi tagságáról. A lemondás természetesen összefüggésben van azzal a méltatlan eljárással, melyet a rappresentanza „italianissimi” tagjai atyja emléke iránt tanusítottak.

Adamich Lajos a régi magyarérelmü Ciotta-párt egyik leghívebb tagja volt, aki a legutóbb kilépett több rappresentanteval együtt lemondásával azt dokumentálja, hogy a magyar érelmü férfiaknak a rappresentanzában nincs keresni valójuk. A Zanella lábait előtt heverő kormányzó és a kormány teljesen cserbe hagyta őket. Pedig de szívesen akarnák majd még egyszer összeszedni a párt szétvert maradványait.

— **Házasság.** Kemény Sándor a Magyar Általános Hitelbank fiumei fiókjának főnökhelyettese eljegyezte Weisz Ilonka kisasszonyt Győrött.

— **Egy dohánygyári munkásnő hirtelen halála.** Depoli Jozefin 35 éves helybeli dohánygyári munkásnő, ki már hét hónapja másállapotban volt, tegnapelőtt reggel hirtelen rosszullett fogta el s néhány perc múlva meghalt. Holttestét a morgueba szállították, honnan tegnap délután 5 órakor temették.

— **Egy cigányzenész megható levele.**
A következő sorokat kaptuk ma:

Tekintetes Szerkesztő ur! Kérem tessék szerény soraimnak becses lapjában helyet adni. Drága nőm, aki Horváth Sándor régi zenekar vezető Margit nevű leánya, az urban ma elhunyt. Apósom sok kedves percet szerzett 10 év óta zenéjével az itteni magyarságnak, lányában pedig olyan drága jó élettársat vesztettem, akít sem pénz, sem új szerelem nem pótolhat s el nem feledtet velem soha. Felkérem a m. t. közönséget, hogy holnap, szerdán, f. hó 18-án délután 2 órakor törtéendő temetésnél, akinek ideje engedi, vagy szíve, részvéte van hozzá, megjelenni ne átaljon. Boldogult drága nőmet utolsó útjára Barca Jenő híres zenekarvezető kíséri ki az Ospedale utcai kórházból a temetőig gyászzenével búcsúztatja az ő teljesen méltó zenekarával. Volt felejthetetlen nőm 3 saját szerzeményű darabját Barca Jenő teljes zenekarával a sírnál fogja végbúcsúként eljátszani.

Forró köszönetet mondva Tekintetes Szerkesztő urnak nemes emberi szívéért, maradtam teljes tisztelettel

Fiume, 1908. november 17-én
kész hive

Farkas János, cimbalmos.

A gyászoló férj megható levelét szívesen közöltük. Mint értesülünk az elhalt asszony igen fiatal teremtés s intelligens nő volt. Tüdő-sorvadat emésztette meg gyenge testét. A temetés valószínűleg rengeteg közönség lesz jelen, mivel ez lesz az első temetés Fiumében, melyet végig az utcán cigány zenekar kísér szomorú magyar muzsikával.

— **Egy fiumei nagykereskedő hirtelen halála.** Papetti Achille 70 éves vagyonos helybeli kereskedő csütörtökön délután fél 2 órájában a Via Serpentinán levő villájából a S. Barbara téren levő tüzletébe akart menni. Kézzel utóbb idősebbik fia is a város felé tartott. Papettit az utcán hirtelen rosszullet fogta el és összeesett. Fia ki éppen utána jött s megdöbbenve vette észre, hogy atyja élettelenül fekszik a földön, rögtön hazaszállította, de az orvosok sem bírták eszméletre téríteni. Papetti vasárnap hajnalban meghalt. Az előkelő kereskedőt agyszélhűtés érte s a két napi agónia alatt nem tért magához. Holttestét tegnap délután fél 4 órakor temették számos egyesület tagjainak részvételével.

— **A Daloskör ismerkedési estélye.** A Fiumei Magyar Daloskör működő tagjai szombaton este tartották első ismerkedési estélyüket. Közlegyalvi titkár meleg szavakkal üdvözölte Donáth miniszteri osztálytanácsost és a jelenlevőket. Donáth válaszában a magyar dal fejlődésének Fiumében való fontosságát hangsúlyozta s örömmel látja a kör fejlődését. Felköszöntőt mond még a kör karnagyára Völgyi tanárra. A kedélyes hangulatban töltött estély éjfélkor ért véget. A mint halljuk, a kör pártoló tagok bevonásával is fog ismételtelen ilyen estélyeket rendezni.

— **Szerencsétlenség a kikötőben.** Barichevich Tamás brebiri illetőségű 29 éves kikötőmunkásnak tegnap a szabad kikötőben munkája közben egy nehéz láda lábaira esett. Súlyos sérülésével a mentők szállították a kórházba.

— **Osztrák miniszterelnök, aki tud magyarul.** Báró Bienerth Richárd, aki most már Ausztria új miniszterelnöke, nekünk magyaroknak, ha másról nem, de arról nevezetes, hogy egészen jól beszél magyarul. Egyébként báró Bienerth nagyon fiatal államférfiú még, mert csak 41 éves, 1867-ben, a kiegyezés évében született. Atyja altábornagy volt, aki résztvett Bosznia okkupációjában és ott azután is előkelő szerepet játszott. Báró Bienerth felesége magyar asszony: szredistyei Lazarovits Anna, egy gazdag temesmegyei földbirtokos leánya, akinek huga, Szekeres Zoltán verseci rendőrkapitányhoz ment férjhez. Anyai ágon báró Bienerth Schmerlingnek, a hírhedt osztrák centralistának unokája. Majd elvállik, hogy politikájára minek lesz nagyobb befolyása: a magyar rokonságnak-e, vagy az osztráknak?

— **Automobil összeköttetés Abbazia és Trieszt között.** Ugy látszik, hogy a trieszt—abbazia-i automobil összeköttetés, melyről A Tengerpart már hónapokkal ezelőtt elsőnek emlékezett meg, végre a megvalósulás stádiumába jut. Negrelli lovag a „Fiat” automobilgyár igazgatója ez ügyben jelenleg Triesztben időzik, hogy a vállalat finanszírozását befejez-

ze. Az új vonal természetesen nagy fontosságu lesz a két kikötő érintkezésére és idegenforgalmára. Azon esetben, ha teherszállítványok is nagy mennyiségben fognak kinálkozni, teherszállító automobiloikat is fog a társaság járatni.

— **Fedélközi utasok díjszabása.** Mint jelentettük a kivándorlást közvetítő német, francia és belga hajóstársaságok, élükön a Hamburg—Amerika—Line társasággal elhatározták, hogy további intézkedésig a fedélközi utasok díjszabását, tekintettel a megéltélt forgalomra, némileg felemelik. A felemelt díjszabás szerint a hamburg—newyorki vonalon a díj a gyorsgőzösnél 150 márka személyenként, melyhez hozzászámítandó az amerikai kormány részéről legutóbb kivetett 16 márka fejadó. A fejadó még a szopós gyermek után is fizetendő. A fiume—newyorki vonalat ellátó Cunard angol társaság ezzel szemben a kormányval fennálló szerződés értelmében köteles ezentúl is érvényben levő régi díjszabást alkalmazni, mely szerint a fedélközi utasok személyenként az amerikai fejadóval együtt 190 koronát fizetnek.

— **Vizsgálat egy szocialista laptudósító ellen.** A helybeli rendőrség feljelentése alapján a fiumei ügyészség vizsgálatot indított a hazépitő szövetkezetnél alkalmazott Buschmann Pál, a Népszava fiumei tudósítója ellen, mivel a legutóbbi általános sztrájk alkalmával izgató beszédet tartott, melyben állítólag eme kifejezések fordultak elő: „Ha a hatóságnak van fegyvere, nekünk van fekete kezünk, ha a rendőröknek van kardjuk, nekünk van botunk s a hol ők lesznek, ott leszünk mi is”. Buschmann ellen az ügyészség valószínűleg vádat fog emelni hatóság elleni lázítás miatt.

Itt említtük meg, hogy a Galdini ügyben a kormányzó tanács is jóváhagyta az első- és másodfoku hatóság döntését, melylyel a kömives szakszervezet elnöke 10 napi fogházra és 160 korona pénzbüntetésre ítéltetett.

— **Hajózási kísérlet Veneziától Milanóig.** Évek óta foglalkozik az olasz kormány a felső olaszországi folyók és csatornák hajózhatóvá tételével, hogy ezáltal az ország belsejét az Adria-tengerrel, vízi úttal kösse össze. Hogy ez az ügy a tanulmányok stádiumából a gyakorlati megvalósítás felé tereltesse, legközelebb az olasz belhajózási társaság a „Padus” nevű gőzessel kísérletet tett, lehet-e, hogyan és mennyi idő alatt eljutni hajóval Veneziától Milanóba.

A gőzös július 25-én hagyta el Veneziát s augusztus 22-én tért be Milanóba, tehát 466 km. hosszú utat négy hét alatt tette meg. A hajó Chioggián, Brondolon, a Brentán, a Valle-csatornán, az Etsch-folyón Tornovon, a Loreo Bianca-csatornán, a Naviglio di Cavanellán, a Po-folyón, Beccan, a Ticino-folyón és a Naviglio di Pavián ment keresztül. A „Padus” csavargőzös 29.5 m. hosszú, 5 m. széles, merülése 1 m. és hordképessége 100 tonna, 150 lóerejű gépe és óránként 10 km. sebességgel halad.

A hajón 30 tonna liszt van s az utána akasztott dereglyén 40 tonna. A hajó kedvező körülmények között tette meg útját, de már ez alkalommal is kitént a csatornák szélesítésének s a folyók medre megjavításának a szükségére.

Ezen kísérlet megmutatta ezen a vonalon a belhajózási lehetőségét s legközelebb az olasz turista klub szándékozik motor-csónakkal tenni hasonló utakat, melyeket egy nagyobb gőzös is részt fog venni. A hajók Piacenzából fognak kiindulni s úgy remélik, hogy három nap alatt elérik Veneziát. Most ha sikerül az olasz kormányt reá bírni a felső olaszországi folyók és csatornák hajózhatóvá tételére, akkor felső Olaszország forgalma egész Turinig az Adria-tenger felé veszi útját s Venezia lesz a kulcsa ennek az óriási forgalomnak.

— **A tenger temetője.** Az őszi hónapok viharos napjai sok rejtett veszedelemmel kísérik a hajókat. A tengeren élő emberek ezrei ilyenkor minden útjukra azzal a búcsúzással szakadnak el övéiktől, hogy kitudja, viszont látják-e őket valaha... Veszedelmektől környezett az életük, mint a bányászé, aki aki földalatti munkájára úgy indul mindenkor mintha utolsó útjára menne. És ezért is fogja hatalmába a miszticizmus, a babonás érzés a bányászokat és a tengerészeket.

Érzésük ritkán csalja meg őket. A hajós-emberek viharedzett lelkét a téli időjárás zord-

sága, ezernyi veszedelme, réme ejti rettegésbe. Rövidke kis statisztika fekszik előttünk, amely ennek a félelemnek szomorú igazolását nyújtja. Kimutatja, hogy a tengerészek rettegése csakugyan nem alaptalan. A nap és éj egyenlőség hónapjában, amikor az időjárás legszesélyesebb, hetvenegy hajó járt szerencsétlenül a tengereken. Ez a szám abnormálisan nagy, de hitelességeért szavatosságot vállal az a hajóbaletet biztosító társaság, mely az adatokat összeállította.

Ezek szerint szeptemberben 43 vitorlás és huszonnyolc gőzös temetkezett a hullámsírba. A legnagyobb veszteség az angol tengerészet érte, mely 14 gőzöst és 10 vitorlást veszített a jelzett hónapban.

Az amerikai flotta 8 vitorlással és két gőzessel lett szegényebb.

A norvégoknak 6 vitorlásuk és 3 gőzösük pusztult el. A japánok két gőzöst temettek a tengerbe. Egy-egy vitorlásuk pusztult el a dánoknak és hollandiaknak. A belga, spanyol és olasz tengerészet egy-egy gőzessel fogyott meg.

A kis magyar tengerészetet is katasztrófa érte szeptemberben. Az Adria m. kir. tengerhajóstársaság „Szent István” gőzöse Ramsey szigeténél az angol partok mentén viharos tengeren, óriási ködben zátonyra került és odaveszett teljes rakományával együtt. Személyzetének azonban tudvalevőleg sikerült megmeneteni életét és most más gőzöskön hajózva küzd a tenger örök viszontagságaival.

— **A kikötőtől.** November 16-án. Érkezett: „Báró Fejerváry” magyar gőzös Triesztből üresen, „Zichy” magyar gőzös Velencéből üresen.

Indult: „Murillo” angol gőzös Londonba 420 tonna liszttel, 30 tonna vegyes áruval és 60 tonna fával, „Duna” magyar gőzös Rouen érintésével Bordeauxba 1600 tonna fával és 30 tonna vegyes áruval.

— **A vízi-automobil.** A milánói „Corriere della Sera” körülményes tudósítást közöl az olasz hidroplannak a Sabazio-tavon folytatott útjáról. Crocco és Ricaldoni három esztendő előtt készítették el a vízi-automobil modelljét, amit a Tiberiszen próbáltak ki. Bár a kísérlet biztatóan sikerült, az egyik feltaláló Crocco kapitány a gépezet lényeges megmódosítását határozta el. A mostani új modell külsője emlékeztet a bárkákra. A kormányzó készülék szárnyhoz hasonló oldalvást hajló élesszélű vaslapátsoportból áll. A csavarok az alkotmány közepén helyeződtek el. A szabályozó kerék kevéssé tér el a rendes gépkocsikétől. A motor lármásan működik. Egy ideig úgy uszik a vizen, mint a közönséges bárka, azután beállítják az üzemet, mire az éles szélű vaslapátok magasra kezdik felborzolni a hullámokat. Az utasok alaposan benedvesednek tőle és a gyors iramodás folytán sajtóságos, de nem nyomasztó érzés járja át a tüdejüket. A legcékeljebb rázás sem észlelhető. A hidroplán hetven kilométeres órai sebességgel vágat a víztükrén. A vízi madarak hiába igyekeznek messzire előre menekülni, mert a habokon röpdülő vízi szörnyeteg hamarosan a nyomukban terem. A Sabazio-tavon most lefolyt próba-utazás teljesen kielégítő eredménnyel járt.

Távirat ◀ Telefon.

Beck báró felmentése.

BÉCS, nov. 17. A Wiener Zeitung mai száma a következő legfelsőbb kéziratot teszi közzé:

Kedves Beck báró!

Sajnálattal teljesítem kérelmét és felmentem önt mint eddigi miniszterelnököt. Amikor fentartom magamnak, hogy szolgálatait újból igénybeveszem, szívesen méltánylom ez alkalommal fardhatatlan hazafias és nagy eredményektől koronázott működését. Önnek adatott meg, hogy a választói reformnak a nép széles rétegeire való kiterjesztése által új utakat nyisson az alkotmányos életnek. Az ön lojális működésének sikerült a parlamenti tevékenységet akadályoktól és zavaroktól megszabadítani. A magyar szent korona országaihoz való gazdasági viszony rendezése által hozzájárult a monarchia tekintélyének és hatalmi állásának gyarapításához. Az ön vezetése alatt álló minisztérium továbbá nagy jelentőségű gazdasági és

szociális reformokat készített elő, amelynek a távol jövőben is áldásos hatásai lesznek. Amidőn megváltik hivatalától, hassa őnt át az a tudat, hogy kiváló szolgálataira mindekor hálásan fogok emlékezni.

Bécs, 1908. november 15.
FERENCZ JÓZSEF s. k.
Beck s. k.

Az új osztrák miniszterelnök a királynál.

BÉCS, nov. 17. Bienerth Rikárd báró ma kihallgatáson volt a királynál, kinek az osztrák rajhrát egybehívására vonatkozó javaslatait terjesztette elő.

A katonatisztek és a legénység öröme.

BÉCS, november 17. A király ma szentesítette a delegáció legutóbbi határozatait a katonatisztek felemelt illetményeire és a legénység jobb javadalmazására vonatkozólag. A rendeletet a hadvezetőség már a napokban küldi szét a csapatoknak és a felemelt illetmények december 1-én utaltatnak ki.

A honvédség főparancsnokának helyettese.

BUDAPEST, nov. 17. A honvédség rendeleti közlönye közli, hogy a király Jahl Gusztáv altábornagyot, a szegedi honvédhadosztály parancsnokát a honvédség főparancsnok helyettesévé nevezte ki.

Az annexió bizottság megalakulása.

BUDAPEST, nov. 17. A Bosznia-Hercegovina annexiójáról szóló törvényjavaslatot tárgyaló bizottság ma délelőtt megalakult és előadóvá Visontai Somát választotta.

Nagyfontosságú félhivatalos kijelentések.

BÉCS, nov. 17. Félhivatalosan jelentik, hogy a néhány hadtest mozgósításáról és kivételes katonai intézkedésekről szóló hírek teljesen alaptalanok. A hadvezetőség pusztán arra szorítkozik, hogy a boszniai 15-ik hadtest csapatainál a felemelt létszámot mindenütt keresztül vigye, ami minden századnak 36 emberrel való szaporítását jelenti. Ezen intézkedés a többi 14 hadtestre nem vonatkozik. A jelentéktelen létszámemelést célja tisztán az, hogy a határlakosságot megnyugtassa a rend és a nyugalom fentartása tekintetében és eloszlason minden aggodalmat.

A hadvezetőség rendszabályainál a minimumra szorítkozik s minden lehetséges engedményt megtesz. A legjüngstább tartalék behívásával is azt tartja szem előtt, hogy lehetőleg a nőtlen katonák vonassanak be szolgálatra s ne a családfejtartók. Egyébként a tartalékosok is csak addig maradnak aktív szolgálatban, míg a póttartalékosok kiképzése befejezés nem nyer.

A szerb külügyminiszter Fiumén át utazik.

BELGRÁD, nov. 17. A belgrádi „Politika” című újság közli, hogy a szerb kormány elrendelte, hogy Milovanovics szerb külügyminiszter, kinek visszatérését csütörtökre várják, ne Bécsen, hanem Fiumén át utazzék vissza. A rendeletnek az a célja, hogy a kormány lecáfolja egyes bécsi lapoknak azon híreit, mintha a külügyminiszter Aehrenthallal akarna találkozni. Hivatalos helyről megcáfolják azt a hírt, mintha a szerb kormány Simics bécsi követét vissza akarná hívni.

A fiatal kínai császárné is meghalt.

LONDON, nov. 16. Pekingből táviratozzák, hogy ott az a hír terjedt el, hogy a fiatal kínai császárné, a napokban elhalt császár özvegye is meghalt. A lakosság közt nagy az izgalom. A nagykövetségek állandóan őrizet alatt vannak. A rendet katonaság és rendőrség tartja fenn.

Letartóztatott újságíró.

BUDAPEST, nov. 17. Szomorj Dezső író, egy a „Fidibusz” élclapban megjelent szeméreméért tárcája miatt, a rendőrség tegnap letartóztatta. A letartóztatás óriási felhá-

borodást kelt fővárosi írói és újságírói körökben. Szomorj védője dr. Weisz Sándor felfolyamodással élt az előzetes letartóztatás megszüntetése végett. A vádtaács ma foglalkozott a felfolyamodás al és helybenhagyta a rendőrség intézkedését. Dr. Weisz a vádtaács határozata ellen is fellebbezést jelentett be.

A török bojkott és Aerenthal.

BÉCS, nov. 16. A Creditanstalt vezérigazgatóját, Blum Gyula lovagot Aerenthal báró külügyminiszter ma magához kérte. Blum igazgató sürgette a külügyminisztert, hogy tegyen meg minden lehetőt a törökországi bojkott ellen, amely súlyosan sérti az osztrák kereskedelmet és ipart. Aerenthal báró kijelentette, hogy gátat fog vetni a bojkott-mozgalomnak s egyben a külügyi politikáról ekként nyilatkozott:

— Véleményem szerint egyáltalán nincs alapos ok azokra a nyugtalanító híresztelésekre, amelyek néhány hónap óta keringenek.

A helyzet nem kedvezőbb most, mint volt akkor, mikor ő felsége Bosznia-Hercegovinara is kiterjesztette szuverénitását. Távol áll tőlünk minden agresszív szándék és politika.

Lövöldöző pervesztes kereskedő.

LIPCSE, nov. 16. Az itteni bíróság ma tárgyalta Grosser berlini kereskedő örökösödési ügyét. A mikor az ítéletet kihirdették, a rendkívül felizgatott kereskedő revolvert rántott s a bírák asztala felé célozva, abból mint egy tíz lövést tett. Manner bíró súlyosan megsebesült. Staseburg bírósági titkár pedig, kit egy golyó altestén talált, azonnal meghalt.

Nyilt-tér).

Nyilatkozat.

Emili E. városi mérnök
urnak

Fiume.

Egy Lattanzi nevű ember ma egy Önhöz címzett nyilatkozatban a Popolo-ban azt írja, hogy lakasom padlásszobájában minden kémeny nélkül tűzveszélyes módon szokunk fűteni. Válaszom erre röviden az, hogy tegnap először és utóljára fűtötök az említett padlásszobában tudtom nélkül s hogy a kályhát már eltávolítottam onnan.

Kovács Sándor.

* E rovatban közlöttekért a beküldő felelős a szerk)

„DE LA VILLE”
SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEAK-KORZÓ.

Naponta a hírneves

BARCZA JENŐ

kaposvári cigányprimás zenekarának hányversenye.

Az átutazó és a helybeli magyarság legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

TULAJDONOS:

SZENTGYÖRGYI FERENC.

Fleischhacker C.

tejcsarnoka

és kávémérese a Piazza Elisabetta és Adamich utca sarkán, (az Adria palotával szemben).

tej, tejföl, túró és vaj
mindenkor frissen.

Tiszta akácméz.

nagyban és kicsinyben. TELFEON 534.

Naponta friss bécsi kolbász.

Elsőrendű fehérenemű uri és női
divatkülönlegességek
igen mérsékelt árak mellett kizárólag
csak
VUJA M. cégnél Fiume Via Adamich.
Tessék erről, próbavásárlással meggyőződni!

Budapesti női szabónő

jutányosan készíti a legelegánsabb angol és francia női kosztümöket.

SEILER SUSÁK,
Strossmayerova ulica 68 (Ružić villa 1)
II. em. 17.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknént kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órákor.

Fontos ujítás!!

Számos család régi óhaja teljesül és a nagyérdemű fogyasztó közönség kényelmét szolgálja

Carlo Frisch

szállító cég
(Via Alessandrina, Jelcich ház)
új vállalata, mely a világhírű

Kőbányai Polgári Serföző r. t.

palacksöreit mindenkinek lakásába költségmentesen szállítja.

Arusítja:

a világos márciusi sört,
a kőbányai barátsört és
a serföződenek különleges, a leghiresebb orvos tanároktól ajánlott gyártmányát a

„Szent István” védjegyű Dupla maláta sört.

Rendelések, 12 palackot meghaladó mennyiségben, a nap bármely szakában, gyorsan és gondosan teljesíttetnek.

Díjmentes házhoz szállítás!
Kicsinybeni eladás a Via Alessandrina-i raktárhelyiségben.

Naponta frissen töltött palacksörök.

Fontos ujítás!

Globus Hirlapügynökség.
Újság-elárusítás rögtön a vonatok érkezése után.

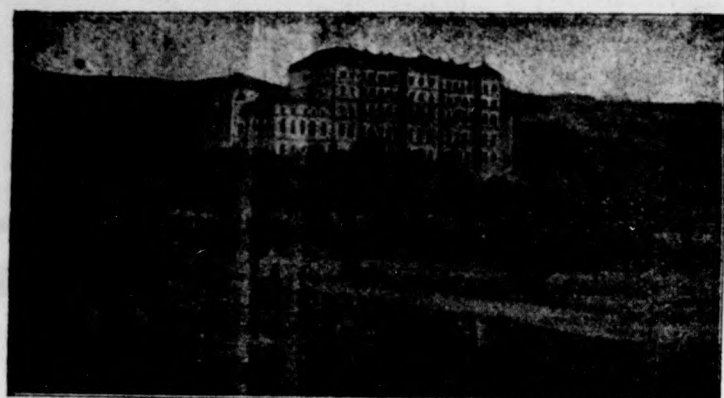
Fiume, Vincenzo de Domini utca
(az Europa szálló közelében).

Irodaszolgai állást keres

Jo erkölcsi bizonyítványokkal bíró magyar ember. Beszél németül és románul is. Kirileszku János Via Serpentina 78.

Kiadó uri lakás.

Egy 6 szobából, fürdőszobából, cseléd-szobából és összes mellékhelyiségekből álló szép villa, két remek kilátású terasszal, saját kerttel, faskamrával és baromfióllal, 5 percnnyire a villamos vasút megállóhelyétől, december 1-ére kiadó. Villanyvilágítás, vízvezeték s angol waterclosetek. Cím a kiadóhivatalban.



Az új bérlő által teljesen újjáalakított és kiválóan vezetett
THERAPIA PALACE - CIRKVENICÁBAN
 kitűnő ellátást és kifogástalan kényelmet nyújt mérsékelt áron.
 Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fővényű tengeri fürdő, saját tehenészet,
 jéggyár stb. Orvos a házban.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

OH JAJ! Köhögés, rekedtség
 és elnyálkásodás ellen gyors
 és biztos hatásuak

ELJEN!

Egger mellpasztillái
 az étvágyat nem rontják
 és kitűnő ízűek.
 Doboza 1 és 2 korona.
 Próbadoz 50 fillér.

Megfojt az átkozott
 köhögés!

Fő- és szétküldési raktár:
„NADOR” gyógyszertár
 Budapest, VI., Váci-körút 17.

Egger-mellpasztillája!
 csakhamar meggyógyított

Kapható Fiumében: Accurti Károly, Babić Hinko, Mizzan Adorján Prodam
 János, Prodam F. Schindler Adolf gyógytárakban, Rosenkört Gusztáv

HIRDETÉSEK felvételnek
 a kiadóhivatalban.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent
 eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések
 is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg
 népszerűségét és olvasottságát.

Vendéglő a Bárányhoz

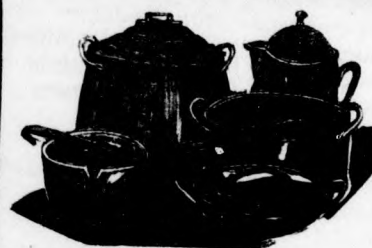
FIUME, Via Germania 2 sz. (volt Sport vendéglő).

A magyarságnak legkedveltebb és az átutazóknak találkozó helye.

Kitűnő magyar konyha. Elsőrendű borok, Kőbányai polgári sör. Pontos kiszolgálás.

Havi előfizetés ebéd és vacsorára 48 és 54 korona.

Tulajdonos Hönsch Pál vendéglős.



Ha szereti az egészségét,

használjon kizárólag

aluminium konyhaedényeket

tiszta alumíniumfémből, a melyekkel fűtő-
 anyagban 40%-ot takarít meg.

HEGYEDÜLI FŐRAKTÁROS

LEONESSA VINCENZO

Via Andrassy 17. — FIUME — Via Andrassy 17.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121 sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda
 a villamos vasut mentén. Villamos világítás,
 lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D' Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 even át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

VELENCZE

BONVECCHIATI

szálló és étterem a Szt.
 Márktér közelében.

Új épület minden kívánt
 kényelemmel.

Szobák 2^{1/2}-3 lirától feljebb.

Teljes penzió 9 lira.

Az étteremben kitűnő konyha
 mérsékelt áron étlap
 szerint.

Tulajdonosok:

Fratelli Scattola.



NEW-YORK

áruház

FIUME, Via Andrassy I. sz.



az általánosan elismert
 legolcsóbb bevásárlási forrás férfi
 és-női divatcikkek
 és rövidáruban.



Első fiumei magyar kárpitos és diszító

Fiume, via Serpentina 20.

Vállal a legegyszerűbbtől a legmoder-
 nebb berendezésig minden nemű kárpitos,
 diszító és angol bőrmunkát jutányos árban.

Szíves pártfogást kér **Garami József.**

a budapesti Steinschneider udv. szállító
 cég volt munkavezetője.

A **DREHER ANTAL**-féle egyesült sörgyárak
 részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
 Jéggyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör.
 A sör hetenként 25 majolika palackot tar-
 talmazó eredeti ládában érkezik frissen a
 gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állan-
 dóan raktáron van kiviteli és márciusi sör,
 1/4, 1/2 és 1 hl-es hordókban és 50 fél literes
 palackot tartalmazó eredeti ládában

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is
 kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fü-
 szer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

Pálma-Hajviz

a legjobb szer korpa és hajhullás
 ellen.

Kapható **CSIZMÁS DEMETER**

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló kö-
 zelében.)

és minden drogériában és fodrászüzletben

FERFI RUHÁT VESZ ÉS ELAD
 és olcsón tisztít s javít szakszerűen
 férfi- s női ruhát

RADAKOVICS DÁNIEL FIUME

Fiumara, a susáki hid mellett.

KORONA VENDÉGLŐ

Tulajdonos: HOPP VINCE.

Az átutazó közönség különös figyel-
 mébe! Kitűnő magyar konyha. Kőbányai
 világos s barna sör. Tiszta fajborok.
 Mérsékelt árak.

ABBZIA

VILLA MELANIE

Szabados penzió

Előkelő magyar otthon közvetlenül
 a tenger partján saját fürdővel és
 kitűnő konyhával. — Mérsékelt árak.
 Kívánatra díjtalan prospektus.